

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

спеціальність	051 «Економіка»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Економіка підприємства	факультет	економічних відносин та фінансів
освітній рівень	перший(бакалаврський)	кафедра	економіки та бізнесу

ВИКЛАДАЧ

БІЛОУСЬКО ТАМІЛА ЮРІЇВНА

Вища освіта – Спеціаліст з економіки та організації сільського господарства; Магістр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; Магістр з геодезії та землеустрою
Науковий ступень – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Досвід роботи – 31 р.

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка 9 навчальних посібників, більше 60 методичних розробок;
- член групи забезпечення ОП «Економіка підприємства» першого (бакалаврського) РВО;
- авторка тематичних публікацій;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0679375519	електронна пошта	T.Belousko@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	---------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування системи теоретичних і прикладних знань та вмінь щодо сутності конкурентоспроможності як категорії і як властивості підприємства ринкової економіки; конкурентного середовища підприємства, конкурентних переваг та конкурентних стратегій; конкурентоспроможності підприємства та методів її оцінки.
Формат	лекції, практичні заняття, обговорення, презентації, самостійна робота, індивідуальні завдання, науково-дослідна робота
Специфічні результати	<ul style="list-style-type: none"> – Демонструвати навички виявлення проблем формування конкурентних переваг та визначення конкурентних стратегій. – Демонструвати навички оцінки конкурентоспроможності та аналізу факторів конкурентоспроможності підприємств. – Виявляти навички розробки програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.
Обсяг і форми контролю	4 кредити ЕКТС (120 годин): 30 годин лекцій, 30 годин практичні та семінарські заняття; поточний контроль; підсумковий контроль – іспит.
Вимоги викладача	Обов'язкове дотримання здобувачами, а саме: 1. Самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. 2. Відвідування (он-лайн) лекцій, практичних занять та виконання усіх видів активностей. 3. Отримання оцінки з дисципліни можливе за умови виконання практичних робіт, ситуаційних вправ, завдань, контрольних робіт в повному обсязі та проходження рубіжного контролю.
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ 1. Теоретичні основи конкуренції та конкурентоспроможність підприємства

Лекція 1.	Загальні основи дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства».	ПЗ 1	Сутність конкуренції та еволюція наукових поглядів на розвиток конкуренції у світі.	Самостійна робота	Види економічної конкуренції. Функції та форми економічної конкуренції. Основні ознаки конкурентоспроможності ринкового суб'єкта. Типи ринкової поведінки. Модель досконалої конкуренції Адама Сміта, теорія відносної переваги Давида Рікардо.
Лекція 2.	Поняття та роль конкуренції в діяльності підприємства.	ПЗ 2	Конкурентоспроможність як характеристика підприємства в ринкових умовах господарювання. Види конкурентоспроможності залежно від рівня і об'єкта аналізу.		Аналіз діяльності конкурентів. Модель "П'яти сил конкуренції" М.Портера. Матриця формування конкурентної карти ринку.
Лекція 3.	Державна політика в сфері регулювання конкуренції.	ПЗ 3	Сутність та інструментарій державного регулювання конкуренції. Визначення головних конкурентів. Правові засади державного регулювання економічної конкуренції. Види відповідальності за порушення антимонопольного законодавства.		Концепція соціально відповідальної конкурентоспроможності підприємства.
Лекція 4-5	Конкурентне середовище підприємства.	ПЗ 4-5	Діагностика конкурентного середовища підприємства. Конкурентні позиції підприємства. Складання карт конкурентних позицій підприємства.		Сутність та складові конкурентного середовища підприємства. Показники інтенсивності конкуренції.
Лекція 6.	Потенціал конкурентоспроможності підприємства.	ПЗ 6	Складові елементи потенціалу конкурентоспроможності підприємства.		Модель соціально орієнтованої конкурентоспроможності. Конкурентні переваги в умовах соціально відповідального підприємства.
Лекція 7.	Конкурентоспроможність підприємства та соціально відповідальний бізнес.	ПЗ 7	Соціальні параметри конкурентоспроможності. Принципи соціальної відповідальності та доцільність їх впровадження.		

Розділ 2. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Лекція 8-9.	Конкурентні переваги підприємства.	ПЗ 8-9	Джерела конкурентних переваг. Формування конкурентних переваг. Підтримка та зміцнення конкурентних переваг	Самостійна робота	Підтримка та зміцнення конкурентних переваг. Особливість формування конкурентних переваг в залежності від ринків, стратегії та потенціалу підприємства.
Лекція 10-11.	Конкурентні стратегії підприємства.	ПЗ 10-11	Система конкурентних стратегій підприємства. Загальні стратегії конкуренції. Базові стратегії конкуренції. Стратегії конкурентної поведінки		Стадії процесу оцінки рівня конкурентоспроможності товару та сутність методу розрахунку інтегрального показника.
Лекція 12-13.	Конкурентоспроможність товару.	ПЗ 12-13	Система конкурентних стратегій підприємства. Загальні стратегії конкуренції. Базові стратегії конкуренції. Стратегії конкурентної поведінки		Економічний механізм формування конкурентоспроможності підприємства. Критерії та показники конкурентоспроможності товару та підприємства на різних ринках.

Лекція 14-15.	Конкурентоспроможність підприємства.	ПЗ 14-15	Зовнішні фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства. Внутрішні фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства.	підприємства та їх зміст. Реалізація програми підвищення конкурентоспроможності підприємства та моніторинг її виконання.
---------------	--------------------------------------	----------	---	---

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<p>1. Білоусько Т.Ю. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Харк. нац. аграр. ун-т. Харків, 2018. 210 с.</p> <p>2. Bilousko T., Lukianets – Shakhova V., Ilchenko H., Derkach E., Pankova L. Economic and legal regulation of competition: the European countries experience. <i>Ad Alta. Journal of interdisciplinary research</i>. 2021. Vol. 11. (Special Issue 11/02-XXIV). pp. 26-31.</p> <p>3. Білоусько Т., Білоусько Р. (2024) Розвиток біоекономіки як передумова підвищення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках. (2024). <i>Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences</i>, 328(2), 131-139. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-20</p> <p>4. Білоусько, Т. Ю., Білоусько, Р. С., & Химич, О. В. (2024). Оцінка впливу інноваційних технологій на ефективність ринкової конкуренції в Україні. <i>Здобутки економіки: перспективи та інновації</i>, (9). https://doi.org/10.5281/zenodo.13268380</p> <p>5. Білоусько Т.Ю., Шовкун Л.В. Управління якістю в забезпеченні конкурентоспроможності аграрної продукції. <i>Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»</i>. 2020. № 2. С.168–178.</p>	Методичне забезпечення	<p>1. Білоусько Т.Ю. Конкурентоспроможність підприємства: методичні вказівки. до практичних, семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної, заочної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка». Харків: ДБТУ, 2022. 39 с.</p> <p>2. Білоусько Т.Ю. Конкурентоспроможність підприємства: тестові завдання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної, заочної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка». Харків: ДБТУ, 2023. 22 с.</p> <p>3. Білоусько Т.Ю. Конкурентоспроможність підприємства: методичні вказівки. до практичних та семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної, заочної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка». Харків: ДБТУ, 2024. 34 с.</p> <p>4. Білоусько Т.Ю. Конкурентоспроможність підприємства: методичні вказівки. до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної, заочної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка». Харків: ДБТУ, 2024. 21 с.</p>
------------	--	------------------------	--

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

(<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/norm-b-pol-org-op.pdf>)

		СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за розділами	
		до 50	підсумкове тестування	
Поточне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання	
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях	
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи	

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у Кодексі академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету (<https://surl.li/nwuvwx>), Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://surl.li/rrlgvz>): виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.